

Prodlení dlužníka

Vědomé zmaření dojití projevu vůle ve smyslu § 570 odst. 1 o. z. předpokládá úmyslné protiprávní jednání adresáta s cílem zabránit tomu, aby právní jednání odesílatele došlo do sféry jeho dispozice. O takový případ zpravidla nepůjde při zadání platebního příkazu v systému internetového bankovníctví tehdy, jestliže systém internetového bankovníctví není funkční v důsledku přetížení, systémové chyby či jiné technické poruchy (je třeba rozlišovat mezi poruchou funkčnosti internetového bankovníctví způsobenou objektivními (na vůli poskytovatele platební služby nezávislými) faktory na jedné straně a mezi vědomou a cílenou odstávkou takových služeb, přičemž musí jít jednak o jednání protiprávní (v rozporu s dohodnutými smluvními nebo obchodními podmínkami vztahujícími se k poskytování služeb internetového bankovníctví), jednak o jednání vedené úmyslem zmařit dojití platebních příkazů uživatelů takových služeb).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 157/2024-115 ze dne 28.5.2026)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce Paclík - insolvenční správce a spol., se sídlem v P., jako insolvenčního správce GENEL INVEST, s. r. o. „v likvidaci“, identifikační číslo osoby 24836133 zastoupeného Mgr. P.F., advokátem, se sídlem v P., proti žalované JUDr. Jiřině Lužové, se sídlem v P., jako insolvenční správce dlužníka Sberbank CZ, a. s. v likvidaci, zastoupené Mgr. M.H., advokátem, se sídlem v P., o určení pravosti a výše pohledávky, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 216 ICm 1207/2023, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka Sberbank CZ, a. s. v likvidaci, se sídlem v P., vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 95 INS 12575/2022, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 6. června 2024, č. j. 216 ICm 1207/2023, 101 VSPH 246/2024-88 (MSPH 95 INS 12575/2022), tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 6. června 2024, č. j. 216 ICm 1207/2023, 101 VSPH 246/2024-88 (MSPH 95 INS 12575/2022), se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 23. ledna 2024, č. j. 216 ICm 1207/2023-61, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Zamítl žalobu na určení, kterou se žalobce (Paclík - insolvenční správce a spol., jako insolvenční správce GENEL INVEST, s. r. o. „v likvidaci“) domáhal vůči žalované (JUDr. Jiřině Lužové, jako insolvenční správce dlužníka Sberbank CZ, a. s. v likvidaci) určení, že pohledávka přihlášená do insolvenčního řízení dlužníka pod pořadovým číslem 9153.1 činí na příslušenství 1 462 347,94 Kč a je po právu (bod I. výroku).

[2] Rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. výroku).

2. Insolvenční soud - vycházejí z § 373 odst. 1, 2, 4 a 6 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), z § 158 odst. 1 a 2 zákona č. [370/2017](#) Sb., o platebním styku, a z § 570 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“) - dospěl po provedeném dokazování ke skutkovému závěru, že žalobce a dlužník (banka) uzavřeli dne 4. února 2019 smlouvu o běžném účtu pro správu majetkové podstaty. Žalobce zadal dne 27. února 2022 v internetovém bankovníctví platební příkaz (číslo odchozího dokumentu 25434) k výběru částky 26 600 000 Kč se splatností 28. února 2022 z účtu vedeného dlužníkem pro žalobce. Příkaz

byl „znemožněn dlužníkem k autorizaci (nedostatečný podpis)“ kvůli nefunkčnímu internetovému bankovníctví. Sporná částka 1 462 347,94 Kč představuje příslušenství (vyčíslené úroky z prodlení) z důvodu prodlení dlužníka s převodem finančních prostředků z bankovního účtu žalobce (klienta); dlužník přitom na svou obranu uvedl, že platební příkaz byl autorizován až 3. března 2022, a to s nemožným zpětným datem splatnosti, a že nezpůsobil nefunkčnost svého internetového bankovníctví, která trvala jen po přechodnou dobu a nijak žalobci nebránila „zesplatnit“ své nároky jinak.

3. Insolvenční soud posoudil věc po právní stránce tak, že žalobce zadáním platebního příkazu v internetovém bankovníctví dlužníka „projevil vůli“, platební příkaz však nemohl být „realizován“ pro „kumulativní nesplnění“ všech zákonných podmínek, konkrétně pro „absenci autorizace“; za okamžik přijetí platebního příkazu se totiž považuje podle sjednaných obchodních podmínek až pracovní den, kdy jsou splněny všechny podmínky pro jeho provedení a autorizace je „nedílnou a podstatnou náležitostí“. Dlužník nebyl v prodlení s provedením platebního příkazu ani s ohledem na § 570 o. z., který „pamatuje“ jen na vědomé zmaření dojití vůle.

4. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 6. června 2024, č. j. 216 ICM 1207/2023, 101 VSPH 246/2024-88 (MSPH 95 INS 12575/2022), potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

5. Odvolací soud – vycházející z § 168, § 169, § 172 odst. 2, § 198, § 373 odst. 2 a 6 insolvenčního zákona, a § 513, § 1958 odst. 2, § 1968, § 1970 o. z. – dospěl ve shodě s insolvenčním soudem k závěru, že pohledávka žalobce za dlužníkem se nestala splatnou, protože žalobcem zadáný příkaz k provedení platby nebyl proveden pro nedostatečnou autorizaci z důvodu nefunkčního internetového bankovníctví; proto není dlužník ani v prodlení se splněním své povinnosti. Žalobce tak „neunesl břemeno tvrzení ani důkazní“, že pohledávka ve výši 26 600 000 Kč se stala splatnou dne 28. února 2022 a že žalobci „vzniklo“ právo na úrok z prodlení ve výši 1 582 597,99 Kč.

6. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které směřuje (poměřováno jeho obsahem) proti té části prvního výroku, kterou bylo rozhodnuto o věci samé, a jehož přípustnost dovolatel vymezuje ve smyslu § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

7. Konkrétně dovolatel předkládá otázku týkající se aplikace § 570 odst. 1 o. z. a dovozuje, že podle něj došlo k dojití platebního příkazu dlužníku.

8. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel argumentuje, že dlužník vědomě zmařil vytvoření a doručení platebního příkazu, když dovolateli znemožnil přihlásit se do bankovního systému, ačkoli si strany sjednaly zadávání platebních příkazů prostřednictvím internetového bankovníctví. Platí tak s ohledem na § 570 odst. 1 o. z., že platební příkaz dovolatele i jeho autorizace došly dlužníkovi, který je v prodlení s plněním a dovolateli tak vznikl nárok na požadovaný úrok z prodlení.

9. Žalovaná ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout jako nepřípustné, popřípadě jako zjevně bezdůvodné.

10. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

11. S přihlédnutím k době zahájení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka (29. července 2022) se v insolvenčním řízení a ve sporech jím vyvolaných uplatní (a to i pro účely posouzení přípustnosti dovolání v této věci) insolvenční zákon ve znění účinném do 30. září 2024 [srov. článek II, bod 1., části první zákona č. [252/2024](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [119/2001](#) Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů], a to s výjimkou nastavenou pro § 75, § 109 odst. 1 písm. c/ a § 412a odst. 3 insolvenčního zákona v části první článku II bodu 2. a 3. zákona č. [252/2024](#) Sb.

12. Pro dovolací řízení je rozhodné aktuální znění občanského soudního řádu.

13. Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem dosud neřešenou.

14. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

15. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

16. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení občanského zákoníku a zákona o platebním styku:

§ 570 (o. z.)

(1) Právní jednání působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde; zmaří-li vědomě druhá strana dojití, platí, že řádně došlo.

(...)

§ 2 (zákona o platebním styku)

(...)

(3) Pro účely tohoto zákona se dále rozumí

(...)

c/ platebním příkazem pokyn poskytovateli, jímž plátce nebo příjemce žádá o provedení platební transakce.

(...)

Přijetí platebního příkazu

(1) Platební příkaz je přijat, jakmile dojde poskytovateli plátce.

(2) Dohodnou-li se uživatel, který dává platební příkaz, a jeho poskytovatel, že provedení platební transakce začne v určitý okamžik, v okamžik, kdy budou splněny určité podmínky, nebo na konci určitého období, považuje se platební příkaz za přijatý, jakmile nastane takto určený okamžik.

(...)

17. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení občanského zákoníku a zákona o platebním styku již v době uzavření smlouvy o běžném účtu (4. února 2019) a později změn nedoznala.

18. V takto ustaveném skutkovém a právním rámci činí Nejvyšší soud k dovolatelem položené otázce následující závěry:

19. Dovolatel platebním příkazem ze dne 27. února 2022 žádal dlužníka (banku coby poskytovatele platební služby) o provedení platební transakce (převod peněžních prostředků ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a/ zákona o platebním styku); platebním příkazem se přitom podle § 2 odst. 3 písm. c/ zákona o platebním styku rozumí jednostranný pokyn dovolatele, který je přijat, jakmile dojde dlužníku, popřípadě se považuje za přijatý v okamžik, kdy budou splněny dohodnuté podmínky (§ 158 zákona o platebním styku).

20. Nejvyšší soud neshledává důvod, proč by na uvedenou zvláštní úpravu dojití platebního příkazu nebylo možné aplikovat obecné pravidlo obsažené v § 570 odst. 1 větě druhé o. z., podle něhož nastává fikce dojití jednostranného adresovaného právního jednání, jestliže druhá strana dojití vědomě zmaří.

21. Vědomým zmařením dojití se rozumí úmyslné jednání adresáta, jehož cílem je zabránit dojití. (...) Zmaření dojití je svou povahou jednáním protiprávním se specifickým následkem, vzhledem k tomu lze o zmaření dojití hovořit pouze u takového jednání adresáta, které lze považovat za nepoctivé (§ 6 o. z.). K tomu srov. BERAN, Vladimír. § 570 [Právní jednání vůči nepřítomné osobě]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 8. Dostupné na beck-online.cz.

22. V případě, že k dojití nedojde bez viny adresáta, pak bude na osobě, která projev vůle učinila, zda se pokusí projev vůle znovu dostat do sféry adresáta. K tomu srov. DOBROVOLNÁ, Eva. § 570 [Právní jednání vůči nepřítomné osobě]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1827, marg. č. 19.

23. Vědomé zmaření dojití ve smyslu § 570 odst. 1 o. z. tedy předpokládá úmyslné protiprávní jednání adresáta s cílem zabránit tomu, aby právní jednání odesílatele došlo do sféry jeho dispozice. O takový případ zpravidla nepůjde při zadání platebního příkazu v systému internetového bankovníctví tehdy, jestliže systém internetového bankovníctví není funkční v důsledku přetížení, systémové chyby či jiné technické poruchy. Jinak řečeno, je třeba rozlišovat mezi poruchou funkčnosti internetového bankovníctví způsobenou objektivními (na vůli poskytovatele platební služby nezávislými) faktory na jedné straně a mezi vědomou a cílenou odstávkou takových služeb, přičemž musí jít jednak o jednání protiprávní (v rozporu s dohodnutými smluvními nebo obchodními podmínkami vztahujícími se k poskytování služeb internetového bankovníctví), jednak o jednání

vedené úmyslem zmařit dojití platebních příkazů uživatelů takových služeb.

24. Zjevné pak je, že nesplní-li dlužník v důsledku fikce dojití platebního příkazu svůj dluh řádně a včas, je v prodlení; jde-li o prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení (§ 1968, § 1970 o. z.).

25. Zatímco insolvenční soud dovodil v odst. 14 odůvodnění, že šlo o „nevědomé zmaření dojití projevu vůle“ v důsledku „chyby informačního systému“ (takže se fikce dojití platebního příkazu dlužníku neprosadí), odvolací soud se k posouzení věci z hlediska § 570 o. z. nijak nevyjádřil, jakkoliv k této právní otázce směřovala převážná část odvolacích námitek (srov. odůvodnění odvolání ze dne 18. března 2024, č. l. 74 a násl.). Právní posouzení věci odvolacím soudem tak je neúplné, a proto nesprávné.

26. U přípustného dovolání Nejvyšší soud z úřední povinnosti přihlíží k (zmatečným) vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a/ a b/ a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

27. Napadené rozhodnutí odvolacího soudu je vnitřně rozporné (nesrozumitelné), neboť odvolací soud nejprve uzavírá, že pohledávka dovolatele se nestala splatnou (srov. odst. 33 napadeného rozhodnutí), aby následně dospěl k závěru, že dovolatel o této skutečnosti neunesl břemeno tvrzení a důkazní (srov. odst. 35 napadeného rozhodnutí). Jakkoliv v poměrech projednávané věci platí, že by dovolatel musel tvrdit a prokázat vědomé zmaření dojití svého platebního příkazu ze strany dlužníka (srov. odst. 23 shora), závěr o neunesení břemene tvrzení a důkazního břemene nelze učinit bez odpovídajícího poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. K objektivní povaze poučovací povinnosti srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2011, sp. zn. 29 Cdo 1829/2011, uveřejněný pod číslem 59/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Sb. rozh. obč.“), rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 20. června 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, uveřejněný pod číslem 115/2012 Sb. rozh. obč., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2024, sen. zn. 29 ICdo 142/2023, uveřejněný pod číslem 12/2025 Sb. rozh. obč.

28. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil, a to včetně závislého výroku o nákladech řízení a věc vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

Další články:

- [Odpovědnost za vady](#)
- [Insolvenční řízení a promlčení](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nárok podnikatele na náhradu za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Neúčinnost právního jednání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční návrh](#)
- [Dražba](#)
- [Dědic](#)
- [Bytové družstvo](#)